

menneskelig modell. Lauvengs arbeider er også et uttrykk for dette. *Arbeidsmaur med gipset hjerte* kan leses som en konkret veileder i attføringsprosessen, men representerer også en grunnbok i holdninger til psykisk lidelse.

Den er så sentral og så godt skrevet at den egner seg for alle med interesse for psykisk lidelse. Målgruppen er i utgangspunktet arbeidstakere og deres omgivelser i arbeidslivet, fra kolleger til NAV-ansatte. Denne utgivelsen er selvfølgelig nyttig og tankevekkende også for spesialisthelsetjenesten.

Nina Helene Alnes
Vinderen DPS

Vrøvl om besettelse og ingenting om avhengighet

Dysthe P.

Besettelsen

En historie om avhengighet. 219 s. Oslo: Cappelen Damm, 2008. Pris NOK 329
ISBN-978-82-04-14287-0

Av og til angrer man på at man har sagt ja til å skrive en anmeldelse. Man bør jo yte boken rettferdighet ved å lese den, ikke bare skimme her og der, men lese den fra perm til perm. Det er jo flaut hvis man uttaler seg negativt

om en utgivelse som viser seg å ha et poeng – et punkt som snudde det hele fra uforklarlig smørje til poengtert mening. Denne anmeldelsen angret jeg på etter å ha lest vaskeseddelen. Og ikke på noe tidspunkt, i løpet av de 217,5 påfølgende sidene, lot jeg være å angre. Jeg angret fra perm til perm.

Det kom ikke noe poeng. Ingenting snudde dette. Ingenting brakte dette opp fra et flaut lavmål. Her er det bare et enormt ordgyteri om trivialiteter og uinteressante ting. Og verre enn det – nokså alvorlige ting, ting som betyr noe for folk, blant annet relasjoner og sex, blir gjort trivielt og uinteressant. Det gjøres gjennom å slenge ut tabuord og banale frekkasier ustanselig. *Besettelsen* skal angivelig handle om avhengighet av Internett-sjekking. Tro meg – den handler ikke om noe som kan minne om avhengighet engang. Kan man bli avhengig av Internett-sjekking? Her får vi ikke engang reminisenser av et svar. «Treffsikkert og på hudløst og humoristisk vis skildres menneskelige [...] mutasjoner anno 2008. [...] Nettsjekking

blir ikke det samme etter dette,» står det på vaskeseddelen. Dette skulle illustrere hvilket sludder vi snakker om. Styr unna!

Jørgen G. Bramness

Senter for rus og avhengighetsforskning (SERAF)
Universitetet i Oslo

Men sykdommene mine får du aldri

Hofmann B.

Hva er sykdom?

205 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2008.
Pris NOK 265
ISBN 978-82-05-35938-3

Bjørn Hofmann har skrevet en god bok om et umulig spørsmål: Hva er sykdom? I motsetning til helsebegrepet, som ganske ofte blir gjenstand for utførlige begrepsmessige utlegninger, blir sykdomsbegrepet sjelden drøftet på samme

måte. Til tross for at det, som Hofmann påpeker, står helt i sentrum av den medisinske praksis.

Teksten er en kontinuerlig problematisering av sykdomsbegrepet. Hva er det som kjennetegner en sykdom? Skal sykdom forstås som en ting i naturen, som et begrep eller som en sosial konstruksjon? Defineres den av sine årsaker, som en blanding av tegn og symptomer eller som forstyrret balanse? Eller er sykdom å forstå som avvik fra en norm? Kan verdi og fakta skilles når vi snakker om begrepet sykdom? Det er ganske mange fine og systematiske diskusjoner av disse spørsmålene, som hittil har vært lite fremme i den norske medisinske samtalen. Men hvem er teksten skrevet for?

Forordet tar en obligatorisk runde til målgruppen – som er medisinstudenter og mastergradstudenter innen ulike helsefag. Hofmann mener at sykdomsbegrepet er relevant for all medisinsk praksis. Til det formål har han og forlaget laget en bruksbok – uten noteapparat og med mange eksempler. Eksempelene er stort sett gode, med noen unntak (hvorfor kunne ikke forlaget spandert en medisinsk korrekturleser): Dendritt er ikke en sykdom (s. 9), men en anatomisk struktur, og man har ikke sluttet å gjøre angiografi ved spørsmål om myokardiskemi (s. 152).

Men hvor vellykket er ambisjonen om «å vise hvor relevant filosofien er for forståelse og utøvelse av helsefag»? De fleste medisinerere er pragmatikere – og forholder

seg ikke til slike filosofiske spørsmål. Deres sykdomsbegrep er intimt forbundet med kasus i praksis, og det er vanskelig å la en abstrakt diskusjon bli relevant for denne praksisen. Som Hofmann selv sier det: «Helsefaglig kunnskap er knyttet til handling: Vi vil vite for å hjelpe.» Og *Hva er sykdom?* gir ikke kunnskap til å hjelpe – i hvert fall ikke umiddelbart. Men for den som vil se sitt fag i en større sammenheng, få et perspektiv på det de gjør, er den helt avgjørende. Jeg tror denne utgivelsen derfor først og fremst vil være av interesse for dem som i utgangspunktet er opptatt av eller arbeider med relaterte problemstillinger. For dem blir mangelen på noteapparat og eksplisitt diskusjon med den eksisterende litteratur utilfredsstillende – en mer inngående posisjonering ville ha gjort argumentasjonen klarere. I stedet omtaler Hofmann sin posisjon ved hjelp av termer som «vi» og «oss» – uten at det blir klart hvem det er (noen ganger er det «vi helsepersonell», andre ganger «vi forskerkollegium», dvs. Bjørn Hofmann selv).

På den annen side: For den interesserte leser finnes det her rikelig av stoff man kan begynne med hvis man ønsker å vite mer om hva «sykdom» er, og den utførlige litteraturlisten gir henvisning til videre studier. Alt i alt er dette en utgivelse vi trenger i Norge, og forfatteren har gjort et imponerende stykke arbeid ved å vise hvordan sykdomsbegrepet unndrar seg all definisjon. Snarere enn å vise hvor relevant begrepet er i praksis, viser han hvor umulig det er å snakke om «sykdom» som noe enhetlig håndterbart. Som han selv sier: «Problemstillingens relevans avhenger av hvilket perspektiv man har.» Etter dette kan ingen med hånden på hjertet si at de vet hva sykdom er!

Anne Kveim Lie
Berlin

Ellisif Wessel – myter og menneske

Wikan S.

Ellisif Wessel

En biografi. 360 s, ill. Oslo: Pax, 2008.
Pris NOK 398
ISBN 978-82-530-3141-5

Den eksentriske Ellisif Wessel (1866–1949) er antakelig norgeshistoriens mest berømte doktorfrue – kjent for den hun var og det hun gjorde, men også gjennom utallige myter og historier. For venstresiden i norsk politikk er hun et ikon. Blant fotografer har hun en etablert posisjon som folkelivsskildrer. Hennes tekster og dikt kan fortsatt leses med utbytte. Kombineringen av personlighet, tid, sted og til-